

ข้อมูลท้องถิ่น

รายงานผลการดำเนินงานโครงการทำบุญบำรุงศิลปวัฒนธรรม
โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง
การจัดทำต้นเทียนพรรษาของจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อสืบสานตำนานประเพณีดั้งเดิม

11/9/2016

หัวหน้าโครงการ
นางสาวมะลิวัลย์ สืบข่อย
สำนักวิทยบริการ
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ได้รับจัดสรรงบประมาณดำเนินงานโครงการทำบุญบำรุงศิลปวัฒนธรรมจากมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑

กิตติกรรมประกาศ

สำนักวิทยบริการ ได้จัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดทำต้นเทียนพรรษาของจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อสืบสาน ตำนานประเพณีดั้งเดิม ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๒๖-๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๑ ณ อาคารข้อมูลท้องถิ่น สำนักวิทยบริการ และฝึกภาคปฏิบัติการจัดทำต้นเทียนพรรษาประเภทแกะสลักที่ วัดไชยมงคล และฝึกภาคปฏิบัติประเภทต้นเทียนประเภทติดพิมพ์ ที่ศูนย์การเรียนรู้ วัดศรีประจักษ์ ผู้จัดทำโครงการต้องขอขอบพระคุณ ท่านผู้ทรงคุณวุฒิ ทุกท่าน และท่านวิทยากร ที่ได้สละเวลาในการให้ความรู้ ต้องขอขอบพระคุณ ผู้บริหารมหาวิทยาลัย และผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการ ที่ได้ให้ความสำคัญต่อโครงการทำให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี รวมทั้งคณะทำงานทุกท่านที่มีส่วนในการจัดทำโครงการ ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

บท
เลขหมู่ DS.589.026 v.451
เลขทะเบียน บท ๙๐๙๙
วัน/เดือน/ปี ๑.6.๕๕. 2552

 (นางสาวมะลิวัลย์ สิ้นน้อย)
 หัวหน้าโครงการ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
สารบัญ	๗
หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์	1
แผนการปฏิบัติงาน (ขั้นตอนหรือวิธีการดำเนินโครงการฯ)	2
กลุ่มเป้าหมาย	2
กำหนดการจัดอบรม/สัมมนา	2
สถานที่จัดอบรม	3
สรุปค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการ	3
ผลการจัดอบรม	3
สรุปผลการดำเนินโครงการ	4
ภาคผนวก	
- ภาคผนวก ก : เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการ “ การจัดทำต้นเทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อสืบสานตำนานประเพณีดั้งเดิม”	
- ภาคผนวก ข : ภาพประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการ วันที่ 26 -27 มิถุนายน พ.ศ. 2551	
- ภาคผนวก ค: สรุปผลการประเมินการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ “ การจัดทำต้นเทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อสืบสานตำนานประเพณีดั้งเดิม	

หลักการและเหตุผล

ประเพณีแห่เทียนพรรษา เป็นประเพณีที่สำคัญ ของจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นประเพณีทางพุทธศาสนาที่สำคัญสืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ถือเป็นงานบุญที่ยิ่งใหญ่ และสร้างชื่อเสียงให้กับชาวจังหวัดอุบลราชธานี จัดให้มีขึ้นทุกปี ในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 8 และแรม 1 ค่ำเดือน 8 หรือวันอาสาฬหบูชา สถานที่จัดบริเวณทุ่งศรีเมือง และศาลาจัตุรมุข จะเห็นได้ว่าได้มีการสืบทอดประเพณีกันมาช้านานแล้ว ซึ่งในงานแห่เทียนพรรษาที่สำคัญของจังหวัดนั้น จะเน้นในเรื่องของเทียนพรรษาที่แต่ละวัดนำมาประกวดในงานวันเข้าพรรษา คนส่วนใหญ่จะได้แต่ชมงานแห่เทียนพรรษาที่จัดขึ้นแต่ยังไม่ทราบถึงขั้นตอนวิธีการทำที่จะปลูกฝังคนรุ่นใหม่ให้อนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมของบรรพบุรุษที่สืบทอดกันมา ซึ่งเป็นการสืบสานประเพณีอันดีงาม ที่พวกเราชาวอุบลราชธานี ควรจะสืบทอดวิธีการจัดทำเทียนพรรษา เพื่อเป็นประเพณีที่ใช้ในงานแห่เทียนพรรษาดังนั้นจึงเห็นควรให้มีการสืบทอดวัฒนธรรมอันดีงามนี้โดยการสอนคนรุ่นใหม่ให้รู้จักวิธีการจัดทำเทียนพรรษาเพื่อที่จะได้สืบสานวัฒนธรรมนี้ต่อไป โดยให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการจัดทำขั้นตอนการทำเทียนพรรษา ซึ่งมีผู้ทรงคุณวุฒิคอยให้คำแนะนำในการจัดทำและข้อมูลที่ใช้ประกอบการอบรมให้เกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นประโยชน์ต่อคนรุ่นหลังต่อไป โครงการนี้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ และฟื้นฟูวัฒนธรรมอันดีงามเพื่อนำกลับมาใช้ในการดำเนินชีวิตและการพัฒนาประเทศในลักษณะของการใช้วัฒนธรรมนำการพัฒนา

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี เป็นหน่วยงานที่ให้บริการความรู้วิชาการ โดยมีปรัชญาเป็นแหล่งบริการสารสนเทศเพื่อสนับสนุน การเรียน/การสอน การวิจัย บริการชุมชนที่ครบถ้วน จะเห็นได้ว่านอกจากเน้นในด้านการเรียน/การสอนแล้ว ยังสนับสนุนในการให้บริการชุมชน

วัตถุประสงค์ :

1. เพื่อเผยแพร่วิธีการจัดทำเทียนพรรษาของจังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อเกิดจิตสำนึกอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. เพื่อเผยแพร่ขั้นตอนและวิธีการจัดทำต้นเทียนพรรษา ตั้งแต่ดั้งเดิม จนถึงปัจจุบัน
4. . เพื่อให้นักเรียน/ นักศึกษา ครู / อาจารย์ คนที่สนใจทั่วไปได้ทราบวิธีการและขั้นตอนการทำเทียนพรรษา เป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมภูมิปัญญาชาวบ้านสืบไป
5. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ประเพณีการแห่เทียนพรรษา ซึ่งเป็นประเพณีที่มีชื่อเสียงของจังหวัดอุบลราชธานี

แผนการดำเนินการโครงการ

แผนการปฏิบัติงาน

แผนการปฏิบัติงาน	ต.ค	พ.ย	ธ.ค	ม.ค	ก.พ	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย
1. เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากทรงคุณวุฒิด้านประเพณีการแห่เทียน (ออกสำรวจ)												
2. ติดต่อประสานวิทยากร												
3. ติดต่อประสานไปยังสถานศึกษาในจังหวัดอุบลราชธานี												
4. เตรียมงานและเตรียมเอกสารประกอบการอบรม												
5. จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการวิธีการและขั้นตอนการทำเทียนพรรษา												
5. สรุปและรายงานผลการดำเนินงาน												

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน 120 คน ตรงตาม KPI ที่ตั้งไว้

กำหนดการจัดอบรม

วันที่ 26 -27 มิถุนายน พ.ศ. 2551

สถานที่จัดอบรม

1. อบรมภาคทฤษฎี ณ อาคารข้อมูลท้องถิ่น สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
2. ฝึกภาคปฏิบัติ วันที่ 26 มิถุนายน พ.ศ. 2551 ณ วัดไชยมงคล
3. ฝึกภาคปฏิบัติ วันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2551 ณ ศูนย์การเรียนรู้การจัดทำเทียนประเภท ดิฉิมพ์ วัดศรีประคู้

สรุปค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานโครงการฯ (แยกตามหมวดค่าใช้จ่าย)

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร 140,000 บาท (หนึ่งแสนสี่หมื่นบาทถ้วน)

- 2.1 ค่าตอบแทน 39,900 บาท
- 2.2 ค่าใช้สอย 84,165 บาท
- 2.3 ค่าวัสดุ 15,985 บาท
- 2.4 รวมงบประมาณที่ใช้จริง 140,050 บาท (หนึ่งแสนสี่หมื่นห้าสิบบาทถ้วน)
(หมายเหตุ: ขอบริกจ่าย 140,000 บาท)

ผลการจัดอบรม

จากการสำรวจความพึงพอใจจากผู้เข้าร่วมอบรมในภาพรวม ได้รับความพึงพอใจในระดับมาก ซึ่งได้รับความสนใจจากหลายหน่วยงาน อาทิเช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี โรงเรียนในเครือข่าย มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี และประชาชนผู้สนใจเข้าร่วมงานฝึกอบรมจากการฝึกอบรมครั้งนี้ได้ออกฝึกปฏิบัติจริง ณ วัดไชยมงคล โดยมีช่างฝีมือประเภทเทียนแกะสลักที่ได้รับแชมป์ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2549 สอนวิธีการจัดทำเทียนในวันที่ 26 มิถุนายน พ.ศ. 2551 และประเภทดิฉิมพ์ ได้ช่างฝีมือตั้งประจำจังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ อาจารย์สมคิด สอนอาจ มาสอนการจัดทำเทียนประเภทดิฉิมพ์ ในวันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2551 ณ ศูนย์การเรียนรู้ วัดศรีประคู้ ซึ่งการอบรมได้มีคณะครู อาจารย์ มาร่วมงานและได้เสนอแนะให้จัดโครงการอบรมนี้อย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรม อันดีของจังหวัดอุบลราชธานีสืบไป

สรุปผลการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดทำต้นเทียนพรรษา
ของจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อสืบสานตำนานประเพณีดั้งเดิม
วันพฤหัสบดีที่ 26 มิถุนายน พ.ศ. 2551

1. คุณพ่อ ดร. บำเพ็ญ ฌ อุบลฯ
หัวข้อ ประวัติความเป็นมาของการแห่เทียนพรรษา
2. คุณพ่อสุวิษ ภูณผล
หัวข้อ การส่งต่อประเพณีวัฒนธรรมการแห่เทียนพรรษา (ไม้ผลัดรุ่นใหม่)
3. ผู้อำนวยการระดับ ก้อนแก้ว
หัวข้อ ลวดลายเทียนพรรษาและความเป็นมา

ประวัติความเป็นมาของการแห่เทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี

โดย คุณพ่อบำเพ็ญ ณ อุบล

การบูชาพระหรือการทำพิธีต่างๆ ด้วยเทียน

สืบเนื่องตามทางพุทธศาสนา สมัยพระพุทธเจ้าได้เสด็จไปอยู่ป่าเพียงลำพัง ในช่วงที่พระสงฆ์ทะเลาะกัน ซึ่งในครั้งนั้น ได้มีช้างและลิงมากอยปรนนิบัติ รับใช้ ในครั้งนั้น ทั้งลิงและช้างได้นำรวงผึ้งมาถวาย และใช้ขี้ผึ้งที่ได้จากรวงผึ้งมาทำเป็นเทียนเพื่อจุด ให้แสงสว่าง นับเป็นจุดเริ่มต้นที่มีการนำเทียนมาใช้ในทางพุทธศาสนา

การใช้เทียนในพิธีกรรมต่างๆ ในภาคอีสานก่อนที่จะมีพิธีการแห่เทียนพรรษา เนื่องจาก ในสมัยก่อน ชาวอีสานมีการนำเทียนมาบูชาพระ รวมทั้งดอกไม้ และธูป ซึ่งถือเป็นอามิสบูชา นอกจากการบูชาพระแล้วยังมีการนำเทียนมาใช้ในพิธีการต่างๆ ดังนี้

การเลื่อนสมณศักดิ์ของพระสงฆ์

ตามธรรมเนียมอีสานในสมัยก่อนผู้ที่บวชเป็นพระ จะถูกเรียกว่า **ชา** หรือ **ญาชา** คำว่า **ชา** จะมีความหมายว่า เป็นผู้ที่เรียนสำเร็จแล้ว สามารถสอนคนอื่นได้ หลังจากการบวชแล้ว จะมีตำแหน่งของพระดังนี้จากชา เป็นครู ด้าน ฝ่าย ลูกแก้ว หลักคำ ตามลำดับ ในการเลื่อนสมณศักดิ์ต่างๆ พระก็จะนำเทียนนี้มาจุดในพิธี เพื่อบูชาพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ โดยนำขี้ผึ้งมาทำเป็นเทียนที่มีลักษณะสามเหลี่ยมคล้ายอาวุธของพระอิศวร ซึ่งจะเรียกว่า เทียนกิ่ง หรือเทียนงา

ปัจจุบันได้ยกเลิกประเพณีเหล่านี้ หลังจากที่มีเมืองอุบลมีเจ้าเมืองเข้ามาปกครอง โดยให้ใช้พิธีกรรมแบบ เมืองหลวงแทน แต่พิธีนี้ยังคงอยู่ ในการบูชาหมะศักดิ์ ศาลหลักเมือง ซึ่งจะมีการเบิกเทียนกิ่งหรือเทียนงา เพื่อทำพิธีกรรม ส่วนการบูชาพระในวันเข้าพรรษา ก็จะมีเทียนบูชาและถวายผ้าอาบน้ำฝนไปพร้อมกัน

การบูชาครู

ในสมัยก่อนชาวอีสาน จะมีการบูชาครูในพิธีต่างๆ ซึ่งในพิธีดังกล่าว จะมีการบูชาพระก่อน และในการกล่าวคำบูชาพระ ในพิธี จะมีคำว่า “ข้าพระพุทธเจ้าขอบูชาพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ด้วยเศียรเกล้า” เพื่อเป็นการแสดงความเคารพด้วยเศียรเกล้า จริงๆ จึงได้นำขี้ผึ้งอย่างดี นำหนักประมาณ 1 บาท ไล่เทียนจำนวนเท่ากับ อายุของตนเอง นำมาทำเป็นเทียนให้รอบศีรษะตนเองเรียกว่า เทียนเวียนหัว และเพื่อเป็นการบูชา

นอกจากเทียนเวียนหัวแล้วยังมีเทียนค่าสอก (เท่ากับสอก) เทียนค่าคิง (เท่ากับร่างกายโดยนับจากคอถึงสะดือ) เทียนค่าก๊ีบ (ส่วนมากจะทำเป็นเทียนในชั้น 5 หรือชั้น 8)

มูลเหตุที่มีการแห่เทียน

เมื่อเจ้าคุณสรพรพิทธิประสงค์มาเป็นเจ้าเมืองอุบลฯ เห็นการแห่บั้งไฟ โดยใช้สถานที่ในวัดแห่บั้งไฟ (วัดหลวง) โดยแห่รอบโบสถ์ วิหาร ศาลการเปรียญ ภายในวัด และมีการกินเหล้าเมายา ภายในวัด ในการแห่บั้งไฟก็จะมีโห่เหล้าวางไว้ตามมุมต่างๆ ภายในวัด แห่ไปก็กินเหล้าไป พอเมาก็ทะเลาะวิวาท จนมีผู้ตาย และมีการประหารชีวิตผู้ที่ทำให้ผู้อื่นตาย

เจ้าคุณสรพรพิทธิประสงค์เห็นว่า การแห่บั้งไฟครั้งนี้ ไม่เกิดประโยชน์ และไม่เหมาะสมเลยให้มีการหาพิธีกรรมมาแทนการแห่บั้งไฟ ให้มีการแห่เทียนแทน จึงมีการเกณฑ์ให้มีการจัดทำต้นเทียน ของแต่ละคุ้มวัด นำมารวมกันที่วังสัจด์ และมีการแห่กันไปถวายวัด และก็มีแห่เป็นประจำทุกปี และมีการประดับประดาต้นเทียนให้สวยงามตลอดจนปัจจุบัน

เทียนในครั้งแรกเป็นเทียนที่หล่อขึ้นมาเป็นต้นเทียนธรรมดา นำไปถวายวัด ต่อมาจึงมีการประดิษฐ์ องค์ประกอบเทียนให้สวยงามขึ้น

จะทำอย่างไรให้มีการส่งต่อในการรักษาประเพณี วัฒนธรรมของการจัดทำเทียนพรรษา และควรจะเป็นไปในแนวทางใด

อยากให้จังหวัดอุบลราชธานี เป็นหลักเพราะเริ่มต้นที่อุบลฯ จากที่กรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์ทำให้เป็นเจ้าเมือง และให้ชาวอุบลรักษาความเป็นต้นแบบไว้ให้ดี และมีวิวัฒนาการมาเป็นแกะสลัก คิดพิมพ์ อยากให้งดเว้นการนำรูปพระเจ้าอยู่หัวหรือพระบรมวงศานุวงศ์ เพราะเทียนจะต้องมีการจุดบูชาจะมีการจุดรูปต่างๆ นั้นด้วยถือว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดี

ส่วนลายต้นเทียนต่างๆ ขอให้เป็นลายเทียนทางอีสาน โดยดูได้จากวัด หรือสถานที่ต่างๆ เช่นที่โบสถ์ วิหารเก่าๆ เช่นที่วัดบ้านหัวเรือ พระธาตุขามแก่น เพื่ออนุรักษ์ลวดลายทางภาคอีสานหรือลายอมม คำว่าอมมหมายถึงสีดำ เป็นลายทางอีสาน เช่นลายเสือด่า เฉพาะทางภาคอีสานที่มีมอม

ในส่วนของนักเรียน นักศึกษา อยากให้มีการส่งเสริมและให้มีความสนใจในการทำเทียน ทั้งแบบการแกะสลักการคิดพิมพ์

การพิมพ์หัวนาถสมัยก่อน ได้นำแบบพิมพ์จากคุณตาโพธิ์ ส่งศรี ซึ่งเป็นหัวหน้าของภาคกลาง แต่หัวหน้าของอีสาน จะมีลักษณะเฉพาะ คือจะต้องมีปีก เนื่องจากภาค จะต้องไปขอฝนกับพญาแถน (ตามนิทานทั่วทั้งภาคต้องพานาคขึ้น ไปขอฝน) นาคอีสานจึงมีปีก

เกี่ยวกับเรื่องขงลายโบราณ ถ้าต้องการจะศึกษาเรื่องลายโบราณ เพื่อนำมาทำเป็นลายทางอีสาน ก็จะมีอยู่แทบจะทุกวัดที่เป็นบ้านเก่า เมืองเก่า เช่นที่วัดหลวง คือตั้งอุโบสถ เรื่องลวดลายของเทียนที่เป็นลายโบราณของอีสาน รวมทั้งต้นดอกเผ็ง (ดอกผึ้ง) ปราสาทเผ็ง (ปราสาทผึ้ง) ทำด้วยต้นกล้วย ก็จะมีช่างแทงหยวกกล้วย โดยนำหยวกกล้วยมาทำเป็นปราสาท ซึ่งจะมีลายแทงหยวก ส่วนคนกรุงเทพฯแทงหยวกกล้วยเพื่อนำมาทำเป็นที่วางศพอยากให้มีมหาวิทยาลัยอุบลราชธานีบรรจุหลักสูตรการทำเทียนไว้เพื่อจะได้สืบสานต่อไป

สาเหตุที่มีการแห่เทียนจนถึงปัจจุบัน

โดย คุณพ่อสุวิษ คุณผล

จากภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานีที่ให้ความสำคัญกับการทำนุบำรุงส่งเสริมวัฒนธรรม ซึ่งเป็นภารกิจที่สำคัญแต่อยู่ลำดับท้ายสุด ส่วนการเรียนการสอนอยู่ในลำดับแรก ซึ่งก็ถือว่าเป็นความถูกต้อง

จากการประชุมสภามหาวิทยาลัยอุบลราชธานี เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม นายกศภามหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ได้สอบถามถึงความต้องการว่า “เมืองอุบลต้องการให้มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ทำคุณประโยชน์ด้านใดให้กับพื้นที่ให้มากที่สุด” ซึ่งเมื่อพิจารณาจากภารกิจของสถานศึกษาทั่วประเทศ คือผลิตนักศึกษา ให้มีคุณภาพมากที่สุด ส่วนความเป็นวัฒนธรรมก็มีความสำคัญมากแต่มีความจำเป็นน้อยที่สุดเหมือนกัน

การแห่เทียนพรรษามีวิวัฒนาการมาเป็นลำดับ แต่ก็มีสิ่งที่เป็นอุปสรรคมากมาย คือความสนใจของหน่วยงานราชการ สถานศึกษาให้ความสำคัญในลำดับหลังๆ

เมื่อคราวที่ได้ไปถวายความรู้แก่พระสังฆาธิการได้กล่าวถึงเรื่องนี้โดยนำพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้มาแสดง “ถ้าวัฒนธรรมสูญสิ้นจากแผ่นดินไทย อะไรจะเกิดขึ้น เอกราชทางความมั่นคงของชาติถ้าสูญสิ้นแล้วยังสามารถกู้คืนได้ แต่ถ้าสูญเสียวัฒนธรรม หมายถึงการสูญสิ้นชาติพันธุ์ ประเทศไทยไม่มีชื่อในโลก”

การแห่เทียนทำไมจึงมีมาจนถึงปัจจุบัน

สืบเนื่องมาจากการที่กรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์ให้มีการเปลี่ยนแปลงประเพณีจากเดิมที่แห่บั้งไฟ มาเป็นการแห่เทียนนั้น ตามความเชื่อถือดั้งเดิม พื้นถิ่นอีสานล้านช้าง มีการถวายเทียนจากที่เป็นเทียนเวียนหัว เทียนคำคิง เทียนคำคืบ เป็นเทียนเฉพาะตัว รวมทั้งการถวายเทียนพรรษา ก็จะพันเทียนมาถวายเป็นลักษณะเฉพาะตัว เฉพาะครอบครัว

ต่อมาการถวายเทียนได้เปลี่ยนรูปแบบจากเดิม เนื่องจากกรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์ได้มองเห็นปัญหาการถวายเทียนที่มีความแตกต่างเกี่ยวกับเรื่องชนชั้น เพราะผู้ที่มีฐานะดีก็จะมีการถวายเทียนที่มีขนาดใหญ่ ส่วนผู้มีฐานะยากจน ก็ถวายเทียนที่มีขนาดเล็ก ทำให้มองเห็นความแตกต่างกันขึ้น จึงได้ หาวิธีที่จะทำอย่างไร จึงจะให้เกิดความเสมอภาคกัน จึงให้มีการถวายเทียนเป็นการรวมกลุ่มกัน เป็นคุ้มวัดเป็นคณะ อยู่ในความดูแลของกรรมการเมืองโดยวิธีที่ให้ทุกคนนำเทียนมาหodomรวมกันในกระทะ จากนั้นเทลงในบั้งหลอม ซึ่งไม่สามารถแยกแยะได้ว่าเป็นเทียนของใครบ้างและมีการแห่เทียนไปด้วยกัน ทำให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ ซึ่งในการทำแบบนี้เป็นการร่วมกันทำบุญ โดยมีการหลอมเทียน หลอมใจ และหลอมบุญเข้าด้วยกัน

ช่างเทียนมีอายุมาก ๆ กันทั้งนั้น ความสำคัญของช่างเทียนมีมากแค่ไหน ทำบุญ ไม่ได้รับเงินมากมาย แต่ในช่วงไม่นานมานี้ประมาณ 100 ปี มาแล้ว ช่างเทียนหวงวิชา ไม่ถ่ายทอดวิชาให้ลูกศิษย์ ทำอย่างไรช่างเทียนไม่หวงวิชา มีการเสนอในที่ประชุม ทำอย่างไร จึงจะให้ความสำคัญกับช่างเทียนทำให้ช่างเทียนไปทำเทียนที่จังหวัดอื่น

เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากโคราช ได้หาวิธีที่จะ ทำอย่างไร มีการถ่ายทอด ทำอย่างไร ให้ช่างเทียนมีความรักบ้านเมืองของตัวเอง ซึ่งเป็นปัญหา เพราะช่างเทียนจะต้องมีการทำมาหากิน เหมือนอาชีพอื่นๆ แต่การทำเทียนทำปีละครั้ง

ทำอย่างไรมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี จึงจะช่วยให้มีการถ่ายทอด สืบสานประเพณีให้คงอยู่ ไม่ผลัดท้าววัฒนธรรม คืออะไร ทำอย่างไรจึงจะสืบทอดวัฒนธรรมนี้ต่อไป

สรุปผล

ประเด็นเทียนพรรษา มีหลายเรื่อง การเน้นย้ำต้องคำนึงถึงแก่นแท้ ที่ดำเนินมา พอถึงพรรษา ก็มีการนำเทียนมา แห่ คือการน้อมนำพระธรรมคำสอนมา แต่สมัยนี้การท่องเทียวมีความสำคัญ มีต่างประเทศเข้ามาร่วมขบวนแห่ ส่งเสริมพระพุทธศาสนา เงินที่ลงทุนในเทียนพรรษามีจำนวนมาก แต่ไม่ให้มีการสนับสนุนเงินจากภาคเอกชน โดยห้ามไม่ให้สนับสนุน จะมีวิธีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

จะต้องวิสัยทัศน์ในการนำเทียนพรรษาออกสู่สากลอย่างไร ทำอย่างไรจะยั่งยืนไปได้ เนื่องจากจะต้องสิ่งแอมแปงอยู่มา มีการส่งเสริมด้านศาสนา ทางวัฒนธรรม สิ่งที่อยู่บนต้นเทียนที่เป็นองค์ประกอบ 40 คะแนน ต้นเทียน 60 คะแนน มีการส่งเสริมทางศาสนาอย่างไร ทำอย่างไรให้คนต่างถิ่นได้เข้าใจในการแห่เทียนพรรษา รวมทั้งการลดภาวะโลกร้อน ในปัจจุบัน และทำอย่างไรให้มีการส่งเสริมและหวงแหนวัฒนธรรมของอีสานต่อไป

การทำเทียน และลวดลายเทียนพรรษา ประเภทต่างๆ

โดย คุณพ่อประดับ ก้อนแก้ว

มีประสบการณ์ในการทำเทียนมาประมาณ 60 ปี ซึ่งได้รับรางวัลมาตลอด จนถึงปี พ.ศ. 2531 จึงหยุดทำเทียนประกวด เพื่อเปิดโอกาสให้คนอื่น ได้รับรางวัลบ้าง และมาเป็นกรรมการตัดสินการประกวดต้นเทียน

ในการจัดทำต้นเทียนของแต่ละคุ้มวัดมีการประกวดกันมาตลอด ตั้งแต่สมัยคุณพ่อโพธิ์ ส่งศรี และคุณพ่อของอ.สุวิช มีการประกวดเมื่อปี พ.ศ.25480 ที่มีการประกวดตั้งแต่ให้มีขบวนแห่ ประกวด ให้มีการแห่แทนไปตามถนน เมื่อก่อนต่างคนต่างทำนำไปถวายวัด เทียนพรรษามีการประกวด ไม่มีการแห่ ต่อมา พ.ศ.2481 – พ.ศ. 2482 มีการประกวด พ.ศ. 2495 มีการประกวดให้รางวัล คือ ข้าวสาร 1 กระสอบ น้ำมันก๊าด 1 ปี๊บ ต่อมามีการให้เงิน 100 บาท เมื่อปี พ.ศ. 2497 มีการทำเทียนพรรษา เพราะช่างแก่แล้ว ทำไม่ไหว จึงแอบไปทำ ช่างสมัยก่อนไม่ต้องการให้มีการเรียนรู้ คือการหวงวิชา คนอื่นนั่งใกล้ก็ไม่ได้ เมื่อทำเทียน พ.ศ.2497 ยังไม่ชนะ พอ เมื่อปีพ.ศ. 2498 ก็พอมือฝีมือ ได้ชนะเลิศ คือข้าวสาร ตั้งแต่ปีนั้นเป็นต้นมา ก็ทำเทียนมาตลอด ปี พ.ศ. 2499 มีองค์ประกอบของเทียน เป็นรูปต่างๆ แต่เมื่อดูตามต้นเทียนต่างๆ ที่มีองค์ประกอบนั้น ทำให้ดูไม่ออกกว่าเป็นเรื่องอะไร ซึ่งได้เคยคิดที่จะสัมมนากับช่างเทียนต่างๆ ให้เป็นเรื่องราว สามารถรู้เรื่อง ในการให้คะแนนประกวดนั้น จึงมีการตั้งกฎเกณฑ์ โดยให้คะแนนต้นเทียน 60 ส่วนองค์ประกอบ ให้พ.ศ. 2540 ปี พ.ศ. 2502 มีเทียนแบบมัดรวม และมีช่างเทียน คือนายคำหมา แสงงาม จากกุดเป่ง ได้นำลายโบสถ์ ลายประดู่วัด มาทำเป็นลายแกะสลัก ทำให้ได้รับรางวัลชนะเลิศ ส่วนประเภทอื่นๆ ไม่เข้าใจ ทำให้คณะกรรมการประท้วง ทำให้เกิดเป็นมิตรร่วมกันว่า มีเทียน 3 ประเภท คือแกะสลัก มัดรวม และติดพิมพ์ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2502 เป็นต้นมา จนถึง ปีพ.ศ.2520

ปี พ.ศ. 2520 ผู้ว่าราชการจังหวัดให้ทำต้นเทียนเพื่อเก็บไว้ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จะซื้อและจัดเก็บ ได้รับรางวัล เป็นเงิน 20,000 บาท แต่ไม่มีการเก็บไว้ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ไปถวายเก็บไว้ที่วัด

ปี พ.ศ. 2541 ผู้ว่าราชการจังหวัดได้ให้ทำเทียนใหญ่ ราคา 200,000 บาท สูง 22 เมตร ที่ทุ่งศรีเมือง แต่ค่าใช้จ่ายสูงประมาณ 400,000 บาท ทำให้ขาดทุน 200,000 บาท พอเข้ามาร่วมงานกับคุณพ่อสุวิช คุณผล จึงมีการตั้งชื่อเทียนพรรษามาตามปีต่างๆ เมื่อก่อนได้รับลายต่างๆ มาจากคุณตาโพธิ์ ส่งศรี ส่วนเรื่องสีของเทียนได้จากคุณพ่อของท่านสุวิช คุณผล เมื่อก่อนเป็นสีตราสต่างก็ทำสีผืนให้เป็นสีต่างๆ

ลายอีสาน คือลายทางอีสานคือลายเครือเถาวัลย์ ลายมาจากเครือไม้ จะมีอยู่ที่พระธาตุพนม หน้ามุกหน้าบันวัดสุปฏิญาราม กรอบหน้าต่างพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จังหวัดอุบลราชธานี

คนที่ได้รับการถ่ายทอดคือใคร ทำไมไม่ค่อยมาเรียน การทำเทียนปีหนึ่งมีครั้งเดียว เรียนเสร็จแล้วจะนำไปทำมาหากินได้อย่างไร ส่วนมากคนที่ทำจะเป็นช่างที่ทำลายโบสถ์ ภายประตุนหน้าต่าง เฉพาะลายที่แกะเท่านั้น ส่วนคิดพิมพ์ก็ทำไม่ได้อีก หรือช่างที่ทำเกี่ยวกับเรื่องนี้ ที่ทำมาหากินได้ตลอด แต่ถ้าจะเรียนเพื่อนำมาทำเฉพาะต้นเทียน ก็ไม่สามารถนำไปทำมาหากินได้ตลอดปี

ปีนี้มีชื่อเฉพาะปีว่า บุญสั้นล้ำ บุญธรรม บุญทาน สืบสานตำนานเทียน เสนอให้นำพระรูปกรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์ ประดิษฐานไว้บนรถขบวนแห่ โดยนำเทียน โบราณ ประกอบทำเป็นซุ้ม และได้เขียนโคลงเกี่ยวกับความเป็นมาของเทียนพรรษา รวมทั้งสาเหตุของการแห่เทียนพรรษายาววัด

สรุปผลการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดทำต้นเทียนพรรษา
ของจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อสืบสานตำนานประเพณีดั้งเดิม

วันศุกร์ที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2551

หัวข้อ การเสวนาเรื่อง “แนวโน้มน และทิศทางของ
การจัดทำเทียนพรรษาของจังหวัดอุบลราชธานี”

โดย

1. พระครูสมุห์สำลี
2. ท่านอาจารย์จำสืบเอก สงวน สุพรรณ
3. ท่านอาจารย์สุวิษ คุ้มผล
4. ท่านอาจารย์ประดับ ก้อนแก้ว
5. พระครูอุตสาห์ จันทรวิจิตร

ทิศทางการเทียนพรรษา จะไปทางไหน

โดย พระครูสมุห์สำลี วัดทุ่งศรีเมือง

มองจากอดีตที่ผ่านมา การทำเทียนพรรษา จะเป็นการทำขึ้นเพื่อเป็นพุทธบูชา คือ บูชาพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ โดยความร่วมมือ ด้วยพลังความศรัทธา ทั้งวัดกับชุมชน

ปัจจุบันการทำเทียนเพื่อบูชา มีวิวัฒนาการเปลี่ยนแปลงไป มีส่วนต่างๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง คือ ส่วนที่ 1 วัด ชุมชน พระสงฆ์ ส่วนที่ 2 ภาครัฐ คือส่วนราชการ องค์กรต่างๆ ส่วนที่ 3 ภาคเอกชน หรือภาคธุรกิจ ซึ่ง ในส่วนที่ 3 นี้ นับว่ามีความสำคัญยิ่ง เพราะจะมองว่า ปัจจุบันที่การแห่เทียนมีการเปลี่ยนแปลงไปนั้น ระบบธุรกิจถือเป็นระบบที่ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก มีการแข่งขันสูง การลงทุนในการทำเทียนมีมาก มีระบบการท่องเที่ยวเข้ามาสนับสนุนและส่งเสริม

เมื่อมีการลงทุนสูง การแข่งขันสูง การทำเทียนไม่ได้มุ่งเน้นเพื่อการบูชาอีกต่อไป สังคมวัด กับสังคมชุมชนมีส่วนเกี่ยวข้องน้อย เพราะเมื่อมีการแข่งขัน การลงทุนจึงตามมา ดังนั้นจึงต้องแสวงหาช่างที่มีฝีมือมาจัดทำ สังคมชุมชนที่ร่วมมือร่วมใจกันต้องถอยห่าง เป็นเรื่องของเอกชน เข้ามาสนับสนุนการเงิน หาช่างมาทำเพื่อให้ได้รับรางวัล ให้มีชื่อเสียง และเพื่อตอบแทนของสนับสนุนจากภาคธุรกิจ จึงต้องมีการประชาสัมพันธ์ของภาคเอกชนหรือภาคธุรกิจที่สนับสนุน ขณะนี้มีบางวัดที่ยกเลิกการทำเทียนพรรษา เพราะมองว่าเมื่อเป็นการสนับสนุน การค้าก็ขอยกเลิกหัน ไปสร้างสิ่งอื่นที่เป็นประโยชน์มากกว่าการทำเทียน

สรุป

การแห่เทียนพรรษาในปัจจุบันอยู่ในสภาพ 1.ซีห้หลังเสีย 2.เป็นการหลงทาง

การแห่เทียนสมัยก่อน

1. เมื่อก่อนการแห่เทียนเกิดจากพลังความศรัทธา ที่จะบูชาพระรัตนตรัย
2. การจัดทำเทียนสมัยก่อนก่อให้เกิดความสามัคคี
3. การจัดทำต้นเทียนสมัยก่อนแม้มีเงินน้อยแต่ก็สามารถร่วมกันจัดทำเทียนพรรษาเพื่อ

ถวายวัดตามประเพณีได้

การแห่เทียนปัจจุบัน

1. มีธุรกิจเข้ามาเกี่ยวข้อง
2. การจัดทำต้องทำให้ยิ่งใหญ่ อลังการ
3. มีการแข่งขันการมา
4. มีการลงทุนในการจัดทำเทียนมาก ทั้งอุปกรณ์ และมีการจ้างช่างมาทำ
5. ขาดความสามัคคีในการร่วมมือร่วมใจระหว่างวัดและชุมชน
6. ต้นเทียนใหญ่ขึ้น แต่ศรัทธาของชุมชนที่มีต่อการทำเทียนลดลง

สืบเนื่องจากคำว่า “พระพาดอย” ขอชี้แจง ดังนี้ ที่หยุดเพราะจะลงจากหลังเสื่อดีไหม เพราะทิศทางการทำเทียนพรรษา เปลี่ยนไป หลายวัดที่นำข้อมูลมาพิจารณา ทำให้พระหยุดคิดก่อน วัดทุ่งศรีเมืองได้จัดทำหลักสูตร สร้างเยาวชนพื้นบ้าน สืบสานประเพณี ซึ่งเปิด 2 รุ่นๆ ละ 40 คน แต่ปรากฏว่า มีผู้สมัคร ประมาณ 900 คน การทำต้นเทียนสมัยก่อน รู้เฉพาะงานแห่เทียนพรรษา แต่หลังจากมีธุรกิจเข้ามาเกี่ยวข้องนั้น แม้แต่ชื่อ ก็เปลี่ยนมาตลอด ตั้งแต่ ฉลอง 72 พรรษามาเรื่อยๆ จนปีนี้ คือ เมืองอุบล บุญล้ำล้ำ ๆ บุญธรรม บุญทาน สืบสานตำนานเทียน นี่คือการเปลี่ยนแปลงการแห่เทียน

ทุกส่วนจะเป็นไปได้ โดยปลูกฝังเยาวชน เข้าศึกษาการทำเทียน การที่จะให้ทำได้ภายใน 2 วัน คงเป็นไปได้ยาก โดยเฉพาะผู้ชำนาญการ ประมาณ 10 ปี ทำอย่างไร จึงจะให้เทียนมีการขยายไปสู่วงกว้าง กระจุกเฉพาะส่วน ช่างบางกลุ่ม ที่ถ่ายทอดกันมา มีการถ่ายทอดรุ่นสู่รุ่นที่อยู่ใกล้เคียง ทำมานาน มีหลักสูตรที่ชัดเจนหรือยัง ทั้งตีพิมพ์และแกะสลัก จะสร้างรุ่นใหม่ขึ้นมาคงจะยาก ดังนั้น มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี จะต้องช่วย ต้องอาศัยในการที่จะศรัทธา ความรักในการทำเทียนปีหนึ่งมีครั้งเดียว สิ่งที่จะพิจารณา ทำอย่างไรจึงจะนำเยาวชนเข้ามาศึกษา โดยเฉพาะสถานศึกษา ต้องมีหลักสูตรที่เป็นหลักสูตรท้องถิ่น อย่างน้อย ก่อนที่จะมีการแห่เทียน ควรนำกลุ่มเยาวชนจากสถานศึกษาเข้ามาอบรม การทำเทียนต้องมีเรื่องราวเกี่ยวกับพุทธศาสนา เป็นข้อบังคับ ดังนั้น การทำเทียนจึงเป็นแบบซ้ำๆกัน ฝากให้มหาวิทยาลัยอุบลราชธานีเป็นผู้เข้าดำเนินการ

ชท
DS
B89
.U๒๖
ร ๕๕๑

ข้อมูลท้องถิ่น

15

ทิศทางเทียนพรรษา จะไปทางไหน

๗๓๕๐๙๙

โดย คุณพ่อสุวิษ คุณผล

การแห่เทียนปัจจุบัน ตามความเห็นของพระครู เป็นการขี้หลังเสื่อ และหลงทาง ก็เห็นด้วย จะมีวิธีแก้ไขอย่างไร เจ้าอาวาสวัดวารินที่บอกว่า เทียนพรรษาส่งเสริมพระพุทธศาสนา วัดก็ยินดี แต่ถ้าส่งเสริมการค้าก็ของค้ำใช้ง่ายในการจัดทำเทียนมาก เพราะการทำเทียนต้องยิ่งใหญ่ อดั้งการ เงินวัดไม่สามารถดำเนินการได้ เงินบริจาคจากชาวบ้านมีน้อย ที่ว่าการท่องเที่ยวช่วยให้มีการเงิน ทองหลังไหลมา สะพัดในจังหวัด เมื่อทำวิจัยออกมาปรากฏว่าเงินกระจุกอยู่เฉพาะผู้ทำธุรกิจการ ท่องเที่ยว ทางการค้าเท่านั้น ถึงศรัทธาชาวบ้านจะยังอยู่ยังไม่เสื่อม ในการถวายเทียน แต่ศรัทธาใน การทำเทียนก็ลดน้อยลง

แนวทางการแก้ไข

การวิเคราะห์ วิจัย วิจารณ์ญาณ สถาบันการศึกษาจะต้องเข้ามามีส่วนในการแก้ไข การหลง ทางนี้ แยกแยะปัญหาออกมาดำเนินการ นำเหตุผลที่แท้จริงมาแก้ไข เพราะมหาวิทยาลัยเป็น สติปัญญาของสังคมจะต้องมีส่วนในการดำเนินการ

วิเคราะห์ แยกปัญหาออกเป็นส่วนๆ ให้ชัดเจน การแก้ไขอย่างไร

วิจัย ว่าเมื่อการแห่เทียนในปัจจุบัน หลงทางไปจากวัตถุประสงค์เดิม จะแก้ไขอย่างไร

วิจารณ์ญาณ คือนำเหตุผลที่เป็นจริงมาแก้ปัญหา

การวิเคราะห์ วิจัยเป็นการดำเนินการทางวิชาการ ไม่ใช่เข้าข้างหรือดำเนินฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

ถ้าไม่ให้ส่วนธุรกิจเข้ามาเกี่ยวข้อง ชาวบ้านก็ไปไม่รอด วัดก็ไปไม่ไหว จะไม่เสียหายหรือ ถ้าไม่มีเทียนพรรษา ในส่วนภาคเอกชนเห็นด้วยกับการที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง แต่จะอย่างไรให้ การเข้ามาเกี่ยวข้องที่จะไม่ทำให้เกิดความเสียหายต่อประเพณี ดังเดิมที่มีมาเป็นร้อยๆ ปี ที่ถือเป็น ทูทางสังคม การทำเทียนบางปี มีถึง 80 ต้น (ปีที่ฉลอง 80 พรรษาฯ ซึ่งถือเป็นโอกาสที่ได้ แสดงออกถึงความจงรักภักดีกับสถาบันพระมหากษัตริย์) บางปี มีเพียง 19 ต้น และจะทำได้อย่างไร เมื่อไม่มีทุนสนับสนุน ทางธุรกิจก็เข้ามาเสนอว่า จะทำให้ทุกอย่าง ฝ่ายอำเภอ ฝ่ายอบต. หรือชุมชน ไม่ต้องเข้ามาเกี่ยวข้อง ภาคธุรกิจจะทำให้ แต่ให้มีการโฆษณาผู้สนับสนุนการดำเนินการ ในส่วนของการโฆษณา จะมีวิธีอย่างไรที่จะทำให้ไม่เห็นว่าเป็นการบังคับการโฆษณา จะต้องหาวิธีให้ลงตัวให้ได้ (โฆษณาได้แต่อย่าให้เสียหายต่อประเพณีที่เป็นวัตถุประสงค์ดั้งเดิม) จะอย่างไรให้วัตถุประสงค์เดิมคงอยู่ และดำเนินการไปด้วยกันทั้งสองฝ่ายด้วยดี

แก้ปัญหาอย่างไร บัวไม่ให้ช้ำ น้ำไม่ให้ขุ่น (โฆษณาได้แต่อย่าให้เสียหายต่อประเพณี)

สรุป

ปัญหา

1. ค่าใช้จ่ายในการทำเทียนสูง
2. วัดมีเงินน้อย ชาวบ้านที่อยู่ตามคุ้มวัดไม่มีเงินสนับสนุนมากพอ
3. ภาครัฐกิจเข้ามาเกี่ยวข้องให้การสนับสนุน เพื่อให้วัดทำเทียนได้ แต่ต้องแลกกับการโฆษณา
4. ภาครัฐกิจที่มีผลประโยชน์มีอยู่เป็นกระจุก ไม่มีการกระจายรายได้อย่างทั่วถึง
5. ทำอย่างไร ให้มีภาครัฐกิจเข้ามาเกี่ยวข้อง มีการรักษาประเพณีดั้งเดิมให้คงอยู่ ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการจัดทำเทียน

แนวทางที่เสนอในการแก้ปัญหา

1. สถาบันการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ที่เป็นสติปัญญาทางสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา
2. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และวิจารณ์ญาณ แยกแยะทุกตัวออกมา นำแนวทางเหล่านั้นมาดำเนินการให้สอดคล้อง และลงตัวทุกๆ ฝ่าย

คำถามที่ เกี่ยวกับเรื่องการแก้ไข เทียนยิ่งใหญ ศรัทธายิ่งเสื่อม

1. ผู้ที่เชียวชาญมีน้อย มีการแข่งขันมีสูงเปลี่ยนไปเป็นธุรกิจ
2. ถ้าไม่มีการแข่งขัน การประกวดก็คงไม่มีขึ้น
3. รางวัลที่ได้ควรเหมาะสมกับทรัพย์สินทางปัญญา
  - ให้มีผู้เชียวชาญมากขึ้น อย่างเช่นวันนี้ที่มีการอบรม การแข่งขัน ต้องมีการประกวด กรณีที่ไม่มีการประกวด ไม่มีการแข่งขัน การแข่งขันที่เกิดขึ้นไปในด้านบวกหรือด้านลบ การประกวด ประชัน ชันแข่ง แย่งชิง รางวัล มีการใช้อำนาจ เป็นแบบกระจุก ไม่กระจาย การประกวดด้านบวก เชิงสร้างสรรค์ สมานฉันท์ เป็นมิตร ให้มีการกระจายรางวัลออกให้มาก ปีนี้มีการประกวดประเภท ศิลปินรุ่นใหม่ สืบสานตำนานเทียน เพื่อให้มีการแข่งขันมากขึ้น มีรางวัลหลายรางวัลรางวัลที่ได้ควรเหมาะสมกับทรัพย์สินทางปัญญา
  - ความชื่นชมร่วมกัน ที่มีมากกว่า จำนวนเงินที่ได้รับ

ทิศทางเทียนพรรษา จะไปทางไหน

โดย พระครูอุตสาหะ จันทรวจิตร

เคยเป็นช่างเทียน เป็นกรรมการ ส่วนแนวโน้มและความคิดเกี่ยวกับเทียนพรรษา กล่าวถึง
ต้นเทียน ตั้งแต่สมัยเป็นช่าง เป็นการสืบทอดจากอาจารย์ เป็นคนริเริ่มต่อเนื่องมาจากคนเฒ่าคนแก่
ซึ่งในการทำเทียน จะทำเทียนคู่กันมาตลอดกับอีกคนหนึ่งคือ อาจารย์ประดับ ก้อนแก้ว

ปัจจุบันในด้านการลงทุนทำเทียนมีความแตกต่างกันมากทั้ง ทุน ค่าแรง และอุปกรณ์การจัดทำ
จนมาถึงปัจจุบัน ต้นเทียนปัจจุบัน จะตัน และช่างก็จะตัน ต้นเทียนบางวัดต้นใหญ่ บางวัดต้นเล็ก
เคยสอบถามบางวัดว่าจะเข้าร่วมทำต้นเทียนหรือไม่ ทางวัดบอกไม่เข้าร่วม เพราะราคาทุนสูง
เฉพาะค่าแรงค่าช่าง ประมาณ 200,000 บาท

ตั้งแต่สมัยช่างคำหมา เข้ามาทำต้นเทียนก็ได้ที่ 1 มีช่างไม่มาก รุ่นเก่าๆ เช่นคุณพ่อโพธิ์ ส่อง
ศรี สมัยนั้นมีคนมาตามมาทำเทียนแข่งกับคุณพ่อคำหมา พอตัดสิน รางวัลที่ได้ มีข้าว มีน้ำมัน หรือ
รางวัลรองลงมา เป็นสบู่ ยาสีฟัน ผ้าเช็ดตัว หรืออื่นๆ เล็กน้อย หรือเป็นเงินประมาณ 500 บาท ใน
สมัยนั้น แรกๆ พ่อคำหมาได้รางวัลที่ 1 ต่อมา ปีที่ 2 และปีที่ 3 ก็ทำได้รางวัลที่ 1 พ่อคำหมา จึงเลิก
ทำ และทำเทียนให้กับหลายๆ วัด และได้รางวัลที่ 1 มาหลายวัด เกือบทุกวัดในฝั่งวารินฯ และมาทำ
ที่วัดหนองบัวได้รางวัล 3,000 บาท และได้โล่รางวัลเป็นปีแรก

ศรัทธาเกี่ยวกับประชาชน กับเอกชน มีโรงสี ร้านค้าช่วยสนับสนุนการทำต้นเทียนไม่มาก
แต่ก็ได้ทำกันทุกวัด สาเหตุที่ต้นเทียนต้องใหญ่โต เริ่มจากได้นำรูปช้างมาประกอบ และมาทำราช
รถ ที่วัดได้ ก็ได้ที่ 1 ประกอบ และมาทำที่วัดหนองบัว ก็ได้ที่ 1 เคยมีคนมาถามว่ามีแบบมัย ในการ
ทำเทียน ก็บอกว่าไม่มีทำไปคิดไป เพราะไม่ได้เป็นสถาปนิก และถือว่าเป็นคนริเริ่มในการทำ
องค์ประกอบต่างๆและที่ทำใหญ่มาอยู่ที่วัดหนองบัวก็มีคนทำตามๆ กันมา

ปัจจุบันได้เลิกทำต้นเทียนมาประมาณ 5 ปี แล้ว ในช่วงนั้นพอถึงฤดูกาลทำต้นเทียนลูกน้อง
เก่าๆ ก็เคยมาถามว่าจะทำต้นเทียนมัย ถ้าทำจะมาช่วย แต่ปัจจุบันนี้ พอถึงเวลาทำต้นเทียน ไม่มีคน
มาถามเลย เพราะค่าแรงไม่มาก จึงหันไปทำประติมากรรม โบสถ์ วิหาร ตามวัดต่างๆ จะดีกว่า สมัยก่อน
การทำต้นเทียน รางวัลไม่มีอะไรมาก เงินประมาณ 500 บาท 1,000 บาท

สรุป

การทำเทียนสมัยก่อน

1. สมัยก่อน มีการแข่งขันไม่มาก แต่ร่วมกันทำทั้งร้านค้าต่างๆ โรงสี ที่บริจาคให้รวมทั้งชาวบ้านรวมกันทำ
2. ช่วงสมัยก่อนมีไม่มาก ทำหลายๆ วัด ช่วยกัน รางวัดไม่มาก ค่าจ้างไม่มาก
3. มีการปรับปรุงรูปแบบเรื่อยมา โดยที่ช่างเองก็ไม่มีทางด้านสถาปนิกมาก แต่อาศัย ฝีมือและความชำนาญ ประสบการณ์หลายๆปี มาปรับปรุงรูปแบบ

การทำเทียนสมัยปัจจุบัน

1. มีการแข่งขันมาก ลงทุนสูง
2. การทำเทียนต้องทำใหญ่มาก ค่าจ้างแพง
3. รางวัดที่ได้แม้จะมาก แต่ไม่คุ้มกับการลงทุน
4. ช่างผู้ช่วยต่างๆ หันไปทำอาชีพอื่น เนื่องจากค่าแรงที่ได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ
5. ปัจจุบันผู้บรรยาย เลิกทำเทียนมา 5 ปี แล้ว

แนวโน้ม จะใหญ่โตมากขึ้น ต้นทุนก็ตามไปด้วย ทำไปทำมาจะตัน เคยถามลูกศิษย์ ในเรื่องการจัดทำ มักจะไปในแนวสร้างสรรค์ ต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงไม่ให้อยู่แบบเดิมๆ และทางราชการก็ให้ถ่ายรูปไว้ประกอบ ไม่ให้ทำแบบเดิม การทำเทียนปัจจุบันเป็นลักษณะชี้ช่างจับตักเตน ที่โรงเรียนต่างๆ เคยมาปรึกษาอยากให้สอนการทำเทียนในวันอาทิตย์ ให้แก่นักเรียน

ทิศทางการเขียนพรรษา จะไปทางไหน

โดย คุณพ่อสงวน สุพรรณ

การทำเทียนพรรษา เพื่อเป็นพุทธบูชา ได้อะไรขึ้นมา การถวายแสงสว่างแก่พระพุทธรองค์ การทำเทียนทำด้วยศรัทธา วัดไหนไม่มีเงินก็จะอาสาทำให้ แต่ปัจจุบันนี้การทำเทียนศรัทธาของชาวบ้านลดลง และขอเสนอ พระคุณเจ้า (พระ) ที่ถือเป็นผู้นำทางด้านศาสนา ถอยหลัง ไม่นำพาชาวบ้านให้ทำ อย่างเช่นวัฒนธรรม 12 เดือน ซึ่งการแห่เทียนเป็นบุญเดือน 8 วัฒนธรรมเดือนแปด ถ้าผู้นำพาทำ ไม่ว่าจะต้องลงทุนเท่าไร ก็สามารถทำได้ ไม่อยากให้ท้อถอย อยากให้ช่วยกันผู้

ทำอย่างไร จึงจะได้เทียนบูชาพระรัตนตรัย ต้องการทำให้งามมากที่สุด ส่วนรางวัลไม่ขอให้คำนึงมาก อยากให้ทุกคนร่วมกันมีศรัทธาในการบูชา ทำอย่างไร จึงจะมีการลอบกระทงเทียน ที่จังหวัดอุบลฯ อยากให้พระเป็นผู้นำในการทำเทียนเพื่อเป็นพุทธบูชา อย่างองที่ต้นเทียน ให้มองที่พลังของต้นเทียน เช่นเวลาสร้างโบสถ์ สร้างวิหารเวลาสร้างเสร็จต้องหนีไปอยู่ที่อื่นก่อน อยากให้คำนึงถึงการทำบุญ อยากให้รักษาวัฒนธรรมของจังหวัดอุบลฯ อยากให้สร้างศรัทธาในการรักษาวัฒนธรรมการทำเทียนให้อยู่กับจังหวัดอุบลราชธานี